

Terugverdiëntijd melkquota bij ongunstige toekomstscenario's

A. T. J. van Scheppingen (onderzoeker sectie economie PR)

Met de goede opbrengsten-kostenverhoudingen binnen de melkveehouderij op dit moment, lijkt men snel een doemdenker wanneer men praat over een somber toekomstbeeld. Aangezien de terugverdiëntijd van een investering in melkquotum meerdere jaren omvat dient men bij een dergelijke investering ook een somber toekomstbeeld bij de afweging te betrekken. In dit derde artikel over de aankoop van melkquotum bekijken we het effect van minder gunstige prijsverhoudingen op de terugverdiëntijd.

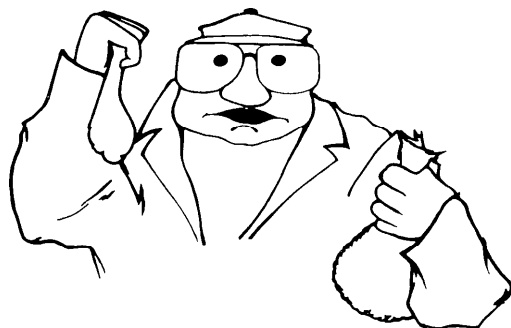
In de twee vorige artikelen over aankoop melkquotum is voor een aantal situaties de bedrijfseconomische en fiscale terugverdiëntijd weergegeven. Hierbij zijn voor twee uitgangsbeprijven, zelfvoorzienend en niet zelfvoorzienend voor het eigen ruwvoer, variaties aangebracht in de aan te kopen hoeveelheid quotum en de eigen-vermogenspositie op het moment van aankoop. In dit artikel zijn voor de aankoopssituaties, waarbij ongeveer 20 % van de bestaande quotumhoeveelheid wordt aangekocht, 4 verschillende toekomstscenario's met minder gunstige prijsverhoudingen doorgerekend. Voor de uitgangspunten wordt verwezen naar artikelen in de 2 voorgaande nummers van Praktijkonderzoek.

Belangrijkste uitgangspunten

De hier weergegeven terugverdiëntijd betreft de fiscale terugverdiëntijd. Hierbij vinden de afschrijvingen van de duurzame produktiemiddelen plaats op basis van de fiscale boekwaarde. De fiscale afschrijving van het aangekochte melkquotum vindt plaats in 3 jaar. Aangezien op 1 oktober 1988 bekend werd dat met terugwerkende kracht tot 1 januari 1988 de investeringssubsidie *Kleinschaligheidstoelage (KST)* is afgeschaft zijn in de berekeningen geen investeringssubsidies meer meegenomen.

Ongunstige toekomstscenario's

Om het effect te bepalen van minder gunstige prijsverhoudingen op de terugverdiëntijd te bepalen zijn vier ongunstige toekomstscenario's gedefinieerd. De basis hiervoor is de gedachte van een melkrijzdaling door toekomstig marktgericht EEG-zuivelbeleid, verlaging vetprijs en/of prijsdaling ter voorkoming van imitatieproducten. Kostenverhoging door de milieumaatregelen is hier

Scenario's om een lager of hoger saldo over te houden.

vertaald in de vorm van een stijging van de krachtvoerprijs. De bedrijfsresultaten zijn in de bestaande situatie en in de aankoopssituatie uitgerekend met de volgende twee hoofdvarianten:

1. een jaarlijkse daling van het saldo met f 0,0125 per kg melk wat ongeveer overeenkomt met een combinatie van een jaarlijkse daling van de melkprijs met 1 cent en een jaarlijkse stijging van de krachtvoerprijs met 1 cent.
2. een jaarlijkse daling van het saldo met f 0,025 per kg melk wat ongeveer overeenkomt met een combinatie van een jaarlijkse daling van de melkprijs met 2 cent en een jaarlijkse stijging van de krachtvoerprijs met 2 cent.

Daarnaast is voor beide varianten een ongunstige periode van 4 en 8 jaar doorgerekend. Na deze ongunstige periode is aangenomen dat de prijzen zich stabiliseren. De totaal berekende periode is 12 jaar.

Terugverdiëntijd

In tabel 1 is, voor de 4 aankoopssituaties waarbij ongeveer 20 % van het bestaande melkquota wordt aangekocht, de fiscale terugverdiëntijd weergegeven bij een gelijkblijvend saldo en de

vier gedefinieerde toekomstscenario's. De weergegeven saldo's zijn de normatief berekende saldo's voor aankoop. Dat betekent dat de gehanteerde normen gelden voor goede bedrijfsomstandigheden en een doelmatig graslandgebruik en -beheer. Uit tabel 1 valt af te lezen dat de fiscale terugverdientijd bij de aankoopssituatie zelfvoorzienend met 60 % eigen vermogen met een gelijkblijvend saldo ruim 10 jaar bedraagt. Verder valt van tabel 1 af te leiden dat de fiscale terugverdientijd voor de 4 aankoopssituaties langer wordt naarmate de periode met minder gunstige prijsverhoudingen langer duurt. Voor de aankoopssituaties met 60 % eigen vermogen is de toename tussen het minst ongunstigste „4 jaar dalend saldo met $f 0,0125$ ” en het meest ongunstigste „8 jaar dalend saldo met $f 0,025$ ” veel groter dan bij 80 % eigen vermogen. Dit leidt tot zeer lage terugverdientijden. De situaties in de tabel met een – leiden zowel in de uitgangssituatie als in de aankoopssituatie tot dergelijke grote ontsparingen en liquiditeitstekorten dat ongewijzigde voortzetting niet mogelijk zal zijn.

Variatie in saldo

In tabel 2 is de fiscale terugverdientijd in jaren

weergegeven van de zelfvoorzienende situatie met 20.000 kg melk per ha met 60 en 80 % eigen vermogen. Dit bij een aankoopsprijs van $f 2,50$ per kg melk. Hierbij is gevarieerd voor het saldo per kg melk. Uit tabel 2 valt af te lezen dat een verhoging van het saldo van $f 0,58$ naar $f 0,70$ de terugverdientijd sterk tot zeer sterk verkort. Dit effect treedt op bij beide eigen vermogens percentages. Het sterkere effect bij het meer ongunstige scenario van een lager eigen vermogenspercentage op de terugverdientijd, dat in tabel 1 naar voren kwam, blijkt bij een hoger saldo niet op te treden. Tevens wordt de invloed van een ongunstige periode op de lengte van de terugverdientijd bij een hoger saldo kleiner.

Variatie in aankoopsprijs

In tabel 3 is de fiscale terugverdientijd in jaren weergegeven van de niet zelfvoorzienende aankoopssituatie met 20.000 kg melk per ha met 80 % eigen vermogen en een saldo van $f 0,50$. Uit tabel 3 valt af te lezen dat de fiscale terugverdientijd bij een aankoopsprijs van $f 1,50$ per kg melk en een jaarlijks gelijkblijvend saldo van $f 0,50$ bijna 6 jaar is. Bekijken we de minst en meest ongunstig gedefinieerde toekomstscenario's dan zien we dat

Tabel 1 Terugverdientijd van de aankoopssituaties waarbij ongeveer 20 % van het bestaande melkquota wordt aangekocht met 20.000 kg melk per ha met een aankoopsprijs per kg melk van $f 2,50$

Aankoopssituatie	Zelfvoorzienend		Niet-zelfvoorzienend	
	60	80	60	80
Percentage eigen vermogen	60	80	60	80
Saldo per kg melk	0,58	0,58	0,50	0,50
Gelijkblijvend saldo	10,5	9,5	11,5	10+
4 jaar dalend saldo met $f 0,0125$	12-	11	13-	11-
8 jaar dalend saldo met $f 0,0125$	5 -	11+	ca. 15	11+
4 jaar dalend saldo met $f 0,025$	—	12+	ca. 17	13-
8 jaar dalend saldo met $f 0,025$	—	ca. 15	—	ca. 15

Tabel 2 Terugverdientijd van de zelfvoorzienende aankoopssituatie waarbij 20 % van het bestaande melkquota wordt aangekocht met 20.000 kg melk per ha en een aankoopsprijs van $f 2,50$ per kg melk.

Eigen vermogen	60 %		80 %	
	0,58	0,70	0,58	0,70
Saldo	0,58	0,70	0,58	0,70
Gelijkblijvend saldo	10,5	6+	9,5	6 -
4 jaar - 1	12-	7 -	11	6
8 jaar - 2	—	7,5	ca. 15	7+

Tabel 3 Fiscale terugverdientijd van de niet zelfvoorzienende aankoopssituatie met 80 % eigen vermogen bij verschillende aankoopsprijzen per kg melk

Aankoopsprijs per kg quatum	1,5	2,5	3,5
Gelijkblijvend saldo van $f 0,50$	6-	10-	14
4 jaar dalend saldo met $f 0,0125$	6+	11-	16
8 jaar dalend saldo met $f 0,025$	7+	15	25

Tabel 4 Terugverdiendtijd van de zelfvoorzienende situatie met 80 % eigen vermogen waarbij 20 % van de bestaande quotumhoeveelheid wordt aangekocht met 20000 kg melk per ha

Ongunstige periode Aankooprijks per kg quotum	4 jaar dalend saldo met f 0,0125			8 jaar dalend saldo met f 0,025		
	1,50	2,50	3,50	1,50	2,50	3,50
0,58	6+	11	ca. 15	7-	ca. 15	—
0,60	5	8,5	ca. 14	5+	10+	ca. 20
0,70	4 -	6+	9+	4+	7+	11+

deze terugverdiendtijd bij f 1,50 slechts langzaam oploopt tot ruim 7 jaar bij het meest ongunstigste scenario van 8 jaar jaarlijks dalend saldo met f 0,025 per kg melk. Kijken we naar het effect op de terugverdiendtijd bij een aankooprijks van f 3,50 per kg melk dan zien we een veel sterkere toename van de terugverdiendtijd. Duidelijk is dat de invloed van minder gunstige prijsverhoudingen op de terugverdiendtijd sterk afhankelijk is van de aankooprijks. Bij een lage aankooprijks is het verschil in effect tussen het minst en het meest ongunstigste toekomst scenario gering. Echter bij een hoge aankooprijks werkt het verschil tussen de minst en het meest ongunstigste scenario sterk door in de vorm van een zeer lange terugverdiendtijd.

Variatie in saldo en aankooprijks

In tabel 4 is de fiscale terugverdiendtijd in jaren weergegeven voor de niet zelfvoorzienende situatie met 20.000 kg melk per ha met 80 % eigen vermogen. Hierbij is gevarieerd voor het saldo en de aankooprijks per kg melk. In tabel 4 zien we dat bij een saldo van f 0,58 en een aankooprijks van f 1,50 per kg melk en het minst ongunstigste scenario „4 jaar dalend met f 0,0125” de fiscale terugverdiendtijd ruim 6 jaar bedraagt. Wordt deze aankooprijks echter f 3,50 dan loopt de fiscale terugverdiendtijd sterk op naar ca. 15 jaar. Zou het saldo echter f 0,70 per kg melk zijn dan is bij f 1,50 de terugverdiendtijd nog geen 4 jaar en bij een aankooprijks van f 3,50 ruim 9 jaar. De verlenging van de terugverdiendtijd blijkt bij een hoger saldo veel kleiner. Indien het meest ongunstigste scenario „8 jaar dalend met f 0,025” optreedt dan zien we bij een saldo van f 0,58 in tabel 4 dat de terugverdiendtijd sterk tot zeer sterk verlengd wordt bij de aankooprijzen f 2,50 en f 3,50. Bij een saldo van f 0,70 is dit effect veel kleiner.

Samenvattend blijkt uit tabel 4 dat de fiscale terugverdiendtijd sterk verlengd wordt bij een lager saldo, een hogere aankooprijks en de mate en lengte waarin een ongunstige periode optreedt.

Samenvatting en conclusies

Uit berekeningen blijkt dat het effect van minder

gunstige toekomstige prijsverhoudingen op de terugverdiendtijd afhankelijk is van de bestaande rendabiliteit, uitgedrukt in saldo per kg melk voor aankoop en de hoogte van de aankooprijks. Daarnaast speelt het percentage eigen vermogen een belangrijke rol. Bij zeer ongunstige toekomstscenario's kan een lager percentage eigen vermogen zowel in de uitgangssituatie als in de aankoopssituatie tot grote liquiditeitsproblemen leiden. Voortzetting in ongewijzigde vorm zal in bepaalde situaties niet mogelijk zijn. Bij een lage aankooprijks (f 1,50) en een zeer hoog saldo (f 0,70) per kg melk is de invloed van zowel een korte als een lange periode met minder gunstige prijsverhoudingen op de lengte van de terugverdiendtijd gering. In deze situatie is ook de invloed van het percentage eigen vermogen gering.

Anderzijds is de invloed van een ongunstig toekomst scenario bij een normatief berekend saldo (f 0,58 voor het zelfvoorzienende bedrijf en f 0,50 voor het niet zelfvoorzienende bedrijf) en een hoge aankooprijks van f 3,50 per kg melk zeer sterk. De terugverdiendtijd wordt hierdoor sterk tot zeer sterk verlengd. In deze situaties is het percentage eigen vermogen sterk van invloed op de toekomstige liquiditeitspositie. Tussen deze twee uitersten vindt een overgang plaats die enerzijds bepaald wordt door het saldo, de aankooprijks per kg melk en het percentage eigen vermogen en anderzijds door de lengte en de mate waarin minder gunstige prijsverhoudingen in de toekomst zullen gaan optreden. Op dit moment is de gangbare aankooprijks 3,50 per kg melk of hoger. Het gemiddelde bedrijf behaalt ongeveer een saldo dat overeenkomt met het normatief berekende saldo van (f 0,50 voor het niet zelfvoorzienende bedrijf en f 0,58 voor het zelfvoorzienende bedrijf). Geconstateerd moet worden dat voor deze bedrijven de invloed van minder goede prijsverhoudingen op de lengte van de terugverdiendtijd sterk tot zeer sterk is. De terugverdiendtijd wordt daarmee zeer lang. In deze aankoopssituaties is voor het gemiddelde bedrijf de wissel die op de toekomst wordt getrokken wel erg groot.